

Міністерство освіти і науки України
 ВСП Інститут інноваційної освіти
 «Київського національного університету будівництва і архітектури»

Затверджено

Вченою радою ВСП ІІНО КНУБА
 протокол від 2019 р. № 8

Голова вченої ради

О.А.Никитюк

СИЛАБУС

Конфліктологія

Назва дисципліни

освітній рівень	<i>перший</i> <u>(бакалаврський) рівень вищої освіти</u> <i>(назва освітнього рівня)</i>
галузь знань	281. Публічне управління та адміністрування
спеціальність	281. Публічне управління та адміністрування
спеціалізація	281. Публічне управління та адміністрування
освітня програма	Публічне управління та адміністрування
мова навчання	українська

Силабус навчальної дисципліни «Конфліктологія» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «Конфліктологія», затвердженої на засіданні Методичної комісії (протокол від «02» 09 2019 р. № 3) та Вченої ради (протокол від «12» 09 2019р. № 8).

Розробник Новикова І.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії (протокол від «02.09» 2019 р. № 7).

Голова навчально - методичної комісії _____ Новикова І.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів ЄКТС /годин	5/150
Курс	
Семестр	
Кількість змістових модулів	
Обсяг кредитів	5
Обсяг годин, у тому числі:	150
Аудиторні	60
Модульний контроль	
Самостійна робота	90
Форма підсумкового контролю	екзамен

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Конфліктологія» є поглиблення знань студентів щодо конфлікту як соціокультурного феномену, ознайомлення з методами, концепціями конфліктології; формування вмінь діагностувати, прогнозувати, регулювати конфлікти, а також вміння конструктивно вирішувати конфлікти та попереджати їх у професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення сутності конфліктології як системи знань;
- дослідження розвитку конфліктологічної думки;
- ознайомлення із загальною теорією конфлікту;
- визначення ролі педагога в управлінні конфліктом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей, а саме:

уміти: вміти грамотно висловлювати і аргументовано обґрунтовувати свою точку зору щодо проблем конфліктології; вільно оперувати поняттями і категоріями конфліктології; виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх проявів, типи; проводити діагностику конфліктів, обирати адекватний стиль поведінки у конфлікті; використовувати технології

управління конфліктами; виявляти витoki конфліктів на різних рівнях аналізу; критично осмислювати основні підходи до врегулювання конфліктів різних типів на різних рівнях професійної взаємодії; застосовувати методологічний інструментарій конфліктології у повсякденній професійній діяльності; реалізовувати основні функції і принципи управління конфліктами.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Введення в конфліктологію. Конфлікт як предмет дослідження.

ТЕМА 1. Методологічні засади конфліктології.

Поняття, сутність і призначення конфліктології, об'єкт і предмет вивчення. Зв'язок конфліктології з іншими науками. Ключові проблеми конфліктології. Функції й завдання конфліктології. Значення вивчення конфліктології для педагога. Загальна характеристика груп методів конфліктології.

ТЕМА 2. Причини, функції та класифікація конфліктів.

Основні закономірності та передумови розвитку конфлікту як соціального явища. Співвідношення понять «конфлікт» і «конфліктна ситуація». Типи конфліктних ситуацій та причини їх виникнення. Зовнішні і внутрішні умови виникнення конфліктів. Об'єктивні і суб'єктивні причини конфліктів. Позитивні і негативні функції конфліктів. Класифікація конфліктів: за джерелом виникнення, за змістом, значущістю, типом розв'язання, формою виявлення, типом структури стосунків, соціальним результатом, обсягом соціальної взаємодії тощо.

Змістовний модуль 2. Психологія управління конфліктом. ТЕМА 3. Структура та динаміка конфлікту.

Структура конфлікту. Пізнавальний, емоційний, вольовий і мотиваційний компоненти у структурі конфлікту. Етапи конфлікту. Симптоми ескалації конфліктів. Типи конфліктогенів. Конфлікти і трансактний аналіз. Критика у професійному спілкуванні як фактор розгортання конфлікту. Реакція на критику та застосування її у практичній діяльності. Прийоми зменшення негативного впливу критичних зауважень.

ТЕМА 4. Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності.

Діагностика конфліктів. Стрес, фрустрація і депресія як наслідки конфлікту. Сутність керування конфліктами, що виникають у професійній діяльності. Методи регулювання конфліктів. Медіація - посередництво по урегулюванню конфліктів. Способи подолання конфліктів, що виникають внаслідок маніпулятивної поведінки учасників професійного спілкування. Профілактики конфліктів у професійній діяльності. Конфліктологічна компетентність педагога як засіб ефективного вирішення та попередження конфліктів у педагогічній діяльності. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату як передумова профілактики конфлікту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	інд.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Введення в конфліктологію. Конфлікт як предмет дослідження.					
Тема 1. Методологічні засади конфліктології	34	6	8		20
Тема 2. Причини, функції та класифікація Конфліктів	46	8	8		30
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>80</i>	<i>14</i>	<i>16</i>		<i>50</i>
Змістовий модуль 2. Психологічні властивості та стани особистості					
Тема 1. Структура та динаміка конфлікту	36	8	8		20
Тема 2. Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності	34	8	6		20
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>70</i>	<i>16</i>	<i>14</i>		<i>40</i>
Усього годин	150	30	30		90

Критерії оцінювання практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст роботи	Кількість балів та критерії оцінювання
1	Структура та динаміка конфлікту Активність студента під час групового обговорення, дискусій	«10 (9)» – висока активність і рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «8 (7)» – середня активність і достатній рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «6 (5)» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює значну частину навчального матеріалу «4 (3)» – низька активність студента, під час

	<p>Діагностика конфлікту</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій</p>	<p>групового обговорення, дискусій; відтворює не значну частину навчального матеріалу «2 (1)» – низька активність студента під час групового обговорення, дискусій, погано володіє навчальним матеріалом.</p> <p>«5» – діагностика зроблена правильно; «4» – діагностика зроблена правильно, але є незначна помилка; «3» – є помилки; «2-1» – більшість методик виконано з помилками.</p> <p>«5» – студент вільно, самостійно та аргументовано робить аналіз ситуації, обрає та найбільш ефективну стратегію вирішення конфлікту залежно від ситуації; «4» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, розв’язує ситуацію стандартним способом; «3» – не вистачає достатньої глибини та аргументації; «2» – не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає неточності та помилки; «1» – при аналізі допускає істотні помилки.</p>
	Разом за темою	20
2	<p>Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності (тренінг) Активність студента під час групового обговорення, дискусій</p>	<p>«10 (9)» – висока активність і рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «8 (7)» – середня активність і достатній рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «6 (5)» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює значну частину навчального матеріалу «4 (3)» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює не значну частину навчального матеріалу «2 (1)» – низька активність студентом під час групового обговорення, дискусій, погано володіє навчальним матеріалом.</p>

	<p>Виконання тренінгових вправ</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій</p>	<p>«9–10» – висока активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно;</p> <p>«7–8» – середня активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно;</p> <p>«5–6» – низька активність студента під час виконання психологічних вправ, є деякі помилки при виконанні вправ;</p> <p>«3–4» – більшість вправ виконано з помилками.</p> <p>«1–2» – є суттєві помилки при виконанні вправ.</p> <p>«10–9» – студент вільно, самостійно та аргументовано робить аналіз ситуації, обрає та найбільш ефективну стратегію вирішення конфлікту залежно від ситуації;</p> <p>«8 –7» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, розв’язує ситуацію стандартним способом;</p> <p>«5–6» – не вистачає достатньої глибини та аргументації;</p> <p>«3– 4 » – не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає неточності та помилки;</p> <p>«2–1» – при аналізі допускає істотні помилки.</p>
	Разом за темою	30

5. Самостійна робота

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Форма звітності
1	Визначити основні поняття теми №1 - 4 та вписати їх із поясненням у тематичний словник.	словник
2	Переведіть основну інформацію теми №1 - 4 на мову таблиць або схем	схеми та таблиці не друковані
3	<p>Підготувати презентацію за вибором (одну).</p> <p>Теми на вибір:</p> <p>Динаміка конфлікту: різні погляди на проблему.</p> <p>Управління конфліктами: різні погляди на проблему</p> <p>Зв'язок конфліктології з іншими науками.</p> <p>Мотиви особистості у конфлікті.</p> <p>Темперамент, його врахування при вирішенні конфліктів.</p> <p>Теорія “соціальних ролей” в аналізі причин виникнення конфліктів.</p>	презентація

<p>“Я-образ” як характеристика визначення поведінки особистості у конфлікті. Поведінка індивіда в умовах конкуренції. Екстраверсія та інтроверсія як природні властивості індивіда та їх врахування при вирішенні конфліктів Соціально-психологічний мікроклімат, його роль у профілактиці конфліктів. Методи соціометрії та рефрентометрії їх застосування для розв’язання конфлікту. Конфлікти в групі та шляхи їх подолання. Теорії поведінки особистості у конфлікті. Технології ефективного спілкування у конфлікті. Психологія переговорного процесу по вирішенню конфліктів. Внутрішньоособистісні конфлікти. Міжособистісні конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Управління стресами для попередження конфліктів. Методи профілактики конфліктів в організації. Ефективні комунікації як засіб попередження конфліктів. Асертивність і критика у конфліктній взаємодії.</p>	
--	--

Критерії оцінювання самостійної роботи

1. Словник основних понять з теми (за різними літературними джерелами – не менше 2 визначень з кожного поняття з вказівкою джерела). Максимальна кількість балів –5.

«5» – надано 10 понять або більше за вимогами;

«4» – надано 8 – 9 понять за вимогами;

«3» – надані поняття без вказівок джерел або їх всього 6 –7;

«2» – надані поняття з одного джерела або їх всього 4 –5;

«1» – поняття переписані з конспекту.

2. Інформацію теми перевести на мову таблиць або схем. Максимальна кількість балів –5.

«5» – надано 10 схем або таблиць створені самостійно на основі навчального матеріалу;

«4» – надано 8 –9 схем або таблиць створені самостійно на основі навчального матеріалу;

«3» – є хоча б одна схема або таблиця, яка не відповідає навчальному матеріалу або взята з інших джерел;

«2» – є декілька схем або таблиць запозичені з інших джерел;

«1» – схеми та таблиці зроблені не самостійно.

3. Презентація за обраною темою. Максимальна кількість балів –10.

«9–10» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 12 слайдів;

«7–8» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 10 (11) слайдів;

«4–6» – відсутність хоча б однієї вимоги або кількість слайдів до 8

«2–3» – відсутність частини вимог або кількість слайдів до 6;

«1» – оформлення презентації не відповідає вимогам.

Максимальна кількість балів за кожну тему – 10 або 20 балів, якщо зроблена презентація.

7. Методи навчання

Проблемне навчання; робота в малих групах; дискусія; мозкова атака; складання інтелектуальних карт, презентація; метод кейсів, вправи.

8. Методи контролю

Поточний контроль: опитування, тестування, самоаналіз, самооцінка на практичних заняттях.

Підсумковий контроль – залік за сумою балів самостійної і практичної роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
T1	T2	T1	T2	100
10	10	30	50	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
84-89	B	
74-83	C	
65-73	D	
60-64	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Базова:

1. Брич В. Я. Психологія управління [Текст] : навчальний посібник / В.Я. Брич, М. М. Корман. - К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 384 с.
2. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. / І.В. Ващенко, М. І. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 408 с. – (Вища освіта XXI століття)
3. Конфліктологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів юридичних спеціальностей / За ред. Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Харків: Право, 2012. – 256 с.
4. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підр учник / Є. Б. Тихомирова, С.Р. Постоловський. – Рівне : Перспектива, 2017.– 240 с.
5. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст]: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. комерц. акад. - К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 175 с.

Допоміжна:

1. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання/ А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". - К.: Університет "Україна", 2007. – 203 с.
2. Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей / Дейл Карнегі. – Харків: Промінь, 2001.– 560 с.
3. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів: навчальний посібник / В. О. Джелалі – Харків-Київ : Р. И. Ф., 2006. – 320 с.
4. Етика ділового спілкування [Текст] : навч.посібник / В. Г. Воронкова, А. Г. Беліченко, В.В. Мельник. – Львів: Магнолія 2006, 2009.–312 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: У 2-х кн. Кн.2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Либідь, 2006. – 560 с.
6. Орлянський В. С. Конфліктологія: навч. посібник для вузів / В.С.Орлянський; Мін-во освіти і науки України, Запорізький нац. техн. ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2007.– 159 с.
7. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навчальний посібник / Іван Русинка,; Мін-во освіти і науки України. - К.: Професіонал, 2007. – 334с.
8. Скібіцька Л. Конфліктологія: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів / Ліана Скібіцька. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 383 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.crnhq.org>.
2. <http://www.igidravlika.com>
3. <http://socion.club.org.ua/>
4. <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml> "
5. <http://tests.perchik.ru/>
6. http://polbu.ru/moreno_sociometry